

Р І Ш Е Н Н Я

КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

“21.” 12. 2020 р.

Протокол № 12/3-26

Про роботу Національної комісії зі стандартів державної мови у 2020 році

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Національної комісії зі стандартів державної мови Демської О. та доповідну записку «Звіт про роботу Національної комісії зі стандартів державної мови у 2020 році» (далі - Звіт),

КОЛЕГІЯ УХВАЛЮЄ

1. Інформацію Голови Національної комісії зі стандартів державної мови Демської О. та Звіт взяти до уваги.
2. Національній комісії зі стандартів державної мови (Демська О.):
 - 1) підготувати План роботи Національної комісії зі стандартів державної мови на 2021 рік з урахуванням пропозицій колегії Міністерства освіти і науки України, висловлених у ході обговорення Звіту;
 - 2) розглянути необхідні правові й організаційно-фінансові аспекти запровадження міжнародного сертифікаційного іспиту на рівень володіння українською мовою як іноземною.
3. Контроль за виконанням рішення колегії покласти на першого заступника Міністра Кизима М.

Голова колегії,
Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

Доповідна записка

«Звіт про роботу Національної комісії зі стандартів державної мови
у 2020 році»

Національна комісія зі стандартів державної мови – перший за роки державності України орган влади, робота якого спрямована на розвиток української мови як державної. Прийняття Верховною Радою України Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» 25 квітня 2019 року стало знаковою історичною подією у державній інституалізації мови.

Національна комісія зі стандартів державної мови (далі – Комісія) як колегіальний центральний орган виконавчої влади виникла і проходить свій шлях становлення, долаючи **виклики**:

- неузгодженість і потреба гармонізації законодавства, нормативно-правових актів після прийняття Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»;
- найбільший унікальний виклик 2020 року – пандемія: жорсткі обмеження, запроваджені на боротьбу із поширенням COVID-19, припали на початок повноцінної роботи Комісії як ЦОВВ (оформлення трудових відносин між членами Комісії та ЦОВВ, конкурсний донабір співробітників апарату, проходження спеціальних перевірок, формування апарату Комісії; налагодження зав'язків із іншими органами центральної влади, інституціями, організаціями);
- відсутність будь-якого приміщення у Комісії протягом дев'яти місяців: від прийняття постанови КМУ від 6 листопада 2019 року № 911 та до вирішення цього питання т.в.о. Міністром Шкарлетом С. М. у серпні 2020 року за підтримки ректора Київського національного університету технологій та дизайну Грищенка І. М.;
- відсутність фінансування у 2019 році;
- становлення членів Комісії-науковців державними службовцями.

Історія становлення Комісії як державного органу

25 квітня 2019 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», відповідно до норм якого (статті 43 – 47 та ін.) регламентовано роботу центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом – Національної комісії зі стандартів державної мови як колегіального центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет

Міністрів України через міністра, який очолює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

16 липня 2019 року набув чинності Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», відповідно до якого (абзац другий, пункт другий, частина восьма, розділ 9 «Прикінцеві та перехідні положення») Кабінету Міністрів України було визначено впродовж трьох місяців із дня набрання чинності цим Законом сформувати склад Національної комісії зі стандартів державної мови.

21 серпня 2019 року Кабінет Міністрів України затвердив персональний склад Національної комісії зі стандартів державної мови (розпорядження КМУ «Про затвердження складу Національної комісії зі стандартів державної мови» від 21 серпня 2019 року за № 655-р).

05 вересня 2019 року за участі представників Міністерства освіти і науки України та новообраного складу Комісії відбулася перша робоча зустріч, під час якої обговорили нагальні питання становлення нового центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом:

- потреба розроблення й затвердження Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови;
- формування апарату (структури, штатного розпису, посадових обов'язків тощо) Комісії;
- наявність приміщення для Комісії;
- організація й проведення іспитів для визначення рівня володіння державною мовою;
- організація й забезпечення ведення реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою та інші.

У **вересні – листопаді 2019 року** члени Комісії спільно з представниками Міністерства освіти і науки України розробили проект Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови, структуру та штатний розпис Комісії.

06 листопада 2019 року – офіційний День народження Національної комісії зі стандартів державної мови: постановою КМУ «Деякі питання Національної комісії зі стандартів державної мови» № 911 утворено Національну комісію зі стандартів державної мови як центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністра освіти і науки, і затверджено Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови. Міністерству освіти і науки України разом з Фондом державного майна визначено внести в установленому порядку Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо розміщення Національної комісії зі стандартів державної мови.

У січні – березні 2020 року члени Комісії були персонально призначені державними службовцями в центральному органі виконавчої влади «Національна комісія зі стандартів державної мови».

З лютого по червень 2020 року (до моменту формування апарату Комісії) було здійснено реєстрацію Комісії як юридичної особи та платника податків, відкрито казначейські рахунки загального фонду.

22 квітня 2020 року постановою Кабінету Міністрів України № 299 схвалено зміни до постанови КМУ від 18 січня 2017 року № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів», що дозволило затвердити штатний розпис Комісії, оформити трудові відносин з членами Комісії та оголосити конкурсний донбір співробітників апарату й сформувати апарат Комісії.

У травні – грудні 2020 року здійснено кроки щодо інституційної розбудови Комісії:

- розроблено та ухвалено Положення про апарат Комісії;
- розроблено та ухвалено Положення про самостійні структурні підрозділи апарату Комісії;
- зареєстровано та запущено проведення процедур у системі публічних закупівель (ProZorro);
- проведено закупівлю товарів та послуг для забезпечення роботи членів та апарату Комісії (комп'ютерна та оргтехніка, офісні меблі, канцелярське приладдя, система електронного документообігу та інше);
- створено доменне ім'я mova.gov.ua та офіційні пошти Комісії (info@mova.gov.ua та antycor@mova.gov.ua) для налагодження зовнішньої комунікації;
- створено сторінку Комісії в соціальній мережі Facebook з метою здійснення зовнішньої комунікації;
- організовано документообіг Комісії (паперовий);
- облаштовано тимчасове приміщення (аудиторії) в будівлі Київського національного університету технологій та дизайну (загальною площею 135 м²) для роботи членів Комісії та її апарату.

На виконання своїх повноважень відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» Комісія:

- підготувала проект постанови КМУ «Про порядок проведення іспитів на рівень володіння державною мовою», який проходить повторне погодження в Міністерстві освіти і науки України;
- підготувала проект постанови КМУ «Про затвердження Порядку ведення Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою»;
- визначила рівні володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою і застосовувати її під час виконання службових обов'язків;

- окреслила вимоги до рівнів володіння державною мовою (затверджено рішенням Комісії);
- розпочала формування банку тестових завдань;
- напрацювала проєкт технічного завдання для програмного забезпечення організації іспиту на рівень володіння державною мовою.

Крім того, було надано роз'яснення громадянам щодо:

- діяльності Комісії;
- складання іспиту згідно із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, а також для набуття громадянства України;
- видачі документів іноземним громадянам про володіння державною мовою;
- унормування (стандартування) української мови та інших питань, що належать до компетенції Комісії.

На імплементацію Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» Комісія організувала та взяла участь у заходах:

- 22 травня 2020 року організовано експертну зустріч (за сприяння Офісу Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин) членів Комісії з представниками Агентства з мовних питань (Латвійська Республіка) і Фонду Інтеграції (Естонська Республіка), під час якої обговорено питання становлення і функціонування національних систем оцінювання рівнів володіння державною мовою;
- 9 липня 2020 року - виступ Голови Комісії на засіданні Конституційного суду з розгляду справи за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII;
- створено Міжвідомчу робочу групу з імплементації процедури іспитування на рівень володіння державною мовою різними категоріями осіб, визначених Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», та проведено низку зустрічей і консультацій;
- у вересні 2020 року підписано Меморандум про партнерство та співпрацю між Комісією та державної установи «Український інститут»;
- 30 вересня 2020 року - конференція «Перспективи викладання та вивчення української мови як іноземної» (спільно з державною установою «Український інститут»);
- 06 листопада 2020 року - вебінар-презентація «Мова – ключ до України» (організатор – «Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою» Національного університету «Львівська політехніка»);

- створено робочу групу з фемінітивів (проведено 2 круглі столи, налагоджена співпраця з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Національного агентства України з питань державної служби);
- 09 вересня 2020 року - круглий стіл «Стандартування української мови в контексті гендерної політики»;
- 23 вересня 2020 року - засідання міжвідомчої робочої групи з обговорення шляхів гендерного збалансування «Класифікатора професій ДК 003:2010», напрацювання додаткових роз'яснювальних матеріалів щодо вживання фемінізованих назв професій та посад в офіційній комунікації (спільно з представниками Національного агентства України з питань державної служби, Міністерства культури та інформаційної політики України, ГО «ЕдКемп Україна»);
- 29 вересня 2020 року - нарада робочої групи із розроблення нового Класифікатора професій (представники Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я, Національного агентства України з питань державної служби, Національного агентства кваліфікацій, Федерації металургів України, НДУ «Національний інститут стратегічних досліджень», Федерації профспілок України);
- 23 листопада 2020 року - круглий стіл «Юридична термінологія: проблеми стандартизації», що відбувся в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ»;
- 25 листопада 2020 року - участь Голови Комісії, проф. О. Демської у презентації монографії доктора Павла Левчука (Paweł Lewczuk), наукового працівника Інституту славістики Польської академії наук (Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk), «Українсько-російсько-польська тримовність українців непольського походження»;
- 28 листопада 2020 року - участь Голови Комісії О. Демської в онлайн-форумі «Повір у себе 3.0»;
- 8 грудня 2020 року - засідання робочої групи на тему «Гендерна чутливість державної мови: медична сфера», що відбулася в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ» (за участі лікарів та мовознавців);
- 8 грудня 2020 року - виступ Голови Комісії О. Демської на круглому столі «Трансформація культури державної служби: 2» (організатор: Національне агентство України з питань державної служби);
- у грудні 2020 року - круглий стіл «Українсько-китайська / китайсько-українська міжмовна взаємодія у сфері транскрибування й транслітерування» (спільно з НДУ «Національний інститут стратегічних досліджень»).

Плани Комісії на грудень 2020 р. – лютий 2021 р.:

1. Підготовка матеріалів до затвердження постанови КМУ «Про затвердження Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою».
2. Погодження проекту постанови КМУ «Про затвердження Порядку ведення Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою» із заінтересованими сторонами;
3. Гармонізація законодавства із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».
4. Розроблення порядку формування мережі уповноважених установ (організацій) та створення іспитової інфраструктури.
5. Завершення роботи над програмним забезпеченням організації іспиту на рівень володіння державною мовою.
6. Продовження формування банку тестових завдань.
7. Формування групи сертифікованих експертів-авторів тестових завдань.
8. Формування групи сертифікованих екзаменаторів.
9. Проведення інформаційно-комунікаційних кампаній щодо запровадження іспиту на рівень володіння державною мовою.
10. Проведення пілотного іспиту на рівень володіння державною мовою.
11. Розроблення та створення офіційної вебсторінки Комісії.
12. Завершення роботи над формуванням стандартів гендерно чутливої мови у медичній сфері.
13. Напрацювання бази правничої термінології.
14. Напрацювання в галузі стандартування транскрипції і транслітерації.

Нагальні потреби Національної комісії зі стандартів державної мови

1. Забезпечення Комісії постійним приміщенням, з дотриманням вимог до робочого місця державного службовця, охорони та безпеки даних, а також з можливістю проводити іспитування (для 25 осіб);
2. Сприяння погодженню проекту постанови КМУ «Порядок проведення іспитів на рівень володіння державною мовою»;
3. Зміна структури Комісії з відповідним збільшення кількості штатних одиниць апарату Комісії, враховуючи необхідність організації та проведення іспитів з визначення рівня володіння державною мовою.
4. Належне фінансування проведення іспитів.

Просимо розглянути доповідну записку і схвалити рішення колегії, проект якого додається.

Голова Національної комісії
зі стандартів державної мови

Орися ДЕМСЬКА